

sen, Deuntzer. Han udtalte i 1908—09 — Sp. 3986 —, at den vil foraarsage Befolkningen meget store Bekostninger og Ulejlighed, og „enhver privat Proces vil koste helt andre Summer til Sagførerhonorarer og deslige, end der nu er Tale om“. Overfor dette gjorde Venstres daværende Ordfører (Sveistrup) opmærksom paa, at Loven vilde alligevel blive langt mindre bekostelig, end hvis det var den store Retsreform, der var Tale om, den, som nu er forelagt af den nuværende Regering. Ordføreren gav den Gang Udtryk for Venstres Stilling, idet han udtalte Sp. 3989: „Flertallet“ — altsaa Venstre — „vilde være betænkeligt ved i dette Øjeblik at gaa til de betydeligt forøgede Omkostninger og til den betydeligt forøgede Ulejlighed for Befolkningen, som den fuldstændige Retsreform vilde medføre“. Saa staar der i Rigsdagstidende en Afrydelse: „Zahle: Saa spar det hele!“ Og Ordføreren fortsætter: „Ja, jeg ved meget godt, at det ærede Medlem har været Modstander af den store Reform“. Den højtærede Justitsminister udtaler sig 1909—10 — Sp. 5359 — som Justitsminister for en national Retsdannelse med nogle Ændringer i det bestaaende uden synderlig stor Bekostning og gør sig til af at have været en af de faa, der har angrebet Anders Sandø Ørsted, fordi denne havde „undergravet den nationale Retsdannelse“ og indført „tysk Professorvidenskab“. Om Anders Sandø Ørsteds juridiske Anseelse derved har faaet et Grundskud, har jeg ikke nogen Mening om. Men en Kendserning er det altsaa, at den højtærede Justitsminister kaster den store Retsreform ind i denne fredelige Samlings Forhandlinger og derved paa det groveste krænker den Treuga Dei, der har været talt saa meget om, den Fredstilstand, der har hersket under Forhandlingerne her. Det ser ud til, at det højtærede Ministerium og dets Partier nok vil have Fredstilstand, naar det passer dem selv, saa siger de: Tys! Grundloven! Men at tage noget Hensyn til det tredje Parti synes ikke at være dem magtpaaliggende.

Lovforslagene kom saa til første Behandling og gik i Udvalg. Det første Møde, hvori der bestiltes noget i Udvalget, blev afholdt den 18. Februar og det sidste den 30. Marts. Der har været holdt 10 Møder om de 7 foreliggende Lovforslag, saa man vil forstaa, at der ikke har kunnet være Tale om nogen virkelig Udvalgsbehandling med Gennemdrøftelse hverken af Paragrafferne eller Afsnittene, ja end ikke

de store nye Principper i Lovforslaget om Rettens Pleje er blevet ordentlig gennemdrøftet. Det hele er pisket igennem Udvalget paa en efter min Mening utilladelig Maade. Hvad Bekostningen vil blive, ved man i Virkeligheden ikke noget om, vi staar ret blanke i saa Henseende, det er alt sammen „tilnærmelsesvis“, som Udtrykket er. Hvad siger Flertallet i sin Betænkning om Bekostningen? Det siger paa Betænkningens 2den Side: „Hvad angaar Bekostningen ved Reformens Gennemførelse, staar man naturligvis mindre sikkert overfor en Angivelse af, hvad den kan antages at blive. Det er indlysende, at en blot nogenlunde nøjagtig Opgivelse heraf ikke kan gives“ o. s. v. „Man maa nøjes med kalkulatoriske Opgivelser“. Til Slutning siger man: „Nogen Vejledning har man dog, og i det følgende skal anstilles nogle Betragtninger“ over, hvad det mulig kan blive.

Jeg har før anført, hvorledes den højtærede Justitsminister under sin forrige Periode som Justitsminister opgjorde de aarlige Omkostninger ved den lille Retsform til 2 Millioner Kr. Nu opgøres de for den store til kun 1,033,000 Kr. Til denne store Retsform med de mange flere Embedsmænd, med Opretelsen af Kontorer, Ansættelsen af statslønnede Fuldmægtige o. s. v. synes det utroligt, at dette Beløb vil slaa til. Der blev ved Lovforslagets første Behandling rettet kraftig Kritik af det ærede Medlem fra Storehedinge (J. Andersen) mod en enkelt Post. Hans Kendskab til Bygningsvæsen sagde ham, at det, der var nævnt som et passende Beløb til at restaurere Rigsdagsbygningen for og at gøre den anvendelig til Retslokaler, var ganske hen i Vejret.

I Udvalget har Venstre ønsket Oplysninger angaaende de Ulemper, Lovforslaget vilde medføre for Landbostanden. Først nægtede Ministeriet, som man kan se i Skrивelsen, der følger med som Bilag, at skaffe disse Oplysninger, nægtede at spørge Købstadforeningen, Amsraadene og Sogneraadforeningerne om, hvorledes Befolkningens Syn er paa at faa nedlagt 60 Retskredse og 75 Politikredse. Da vi i Udvalget protesterer derimod, gaar Flertallet ind paa at spørge, men saa siger Ledelsen, Flertallet i Udvalget: Selv om vi faar spurgt, vil vi ikke vente, indtil Svaret foreligger. Det er en ikke sædvanlig Fremgangsmaade, der her er benyttet i Udvalget. Ministeriet spørger Amtmændene, hvad de mener, men det var ikke en Embedsmandserklæring, vi